

za svetnika. Da se to tem hitreje zgodi nam v korist in v veselje, zato se hočemo od zdaj naprej Slomšku priporočiti v priprošnje v nebesih, da se spozna očito njegova priprošnja pri Bogu. Slomšek je kmetijski stan tako ljubil. Kmetijsko ljudstvo hoče zdaj vse storiti, da pride Slomšek do češčenja kot svetnik. Danes se hočemo javno priporočiti Slomškovi priprošnji v nebesih.

Naše prošnje:

Prositi pa ga hočemo danes za tri stvari:

1. Da bi bil naš slovenski kmetijski dom res vedno tako lep, imeniten in svet, kakor ga je imel v mislih Anton M. Slomšek, da bi se potem tudi za naprej naš kmetijski stan res najlože zveličal.

2. Ga hočemo v teh hudih in za kmeta silno težavnih časih prositi, naj pomaga s svojo priprošnjo pri Bogu lajšati gorje slovenskega kmetijskega doma, da bo kmetijski stan res prijeten in vesel.

3. Ga hočemo prositi, naj s svojo priprošnjo pri Bogu podpira naše stremljenje, naše želje in prošnje, da bi mogli kmalu častiti A. M. Slomška kot blaženega in nato kot svetnika.

Slovensko kmetijsko ljudstvo se klanja ob spominu na smrt svojega Slomška njegovemu velikemu svetemu duhu in pošilja k nebu svoje goreče molitve, zaupajoč, da ima pri Bogu samem moža božjega, ki bo čuval slovenski narod posebno v sedanjih težkih časih.

Politični in gospodarski položaj pred otvoritvijo narodne skupščine.

Jesensko zasedanje narodne skupščine se bliža. Še kakšnih 10 dni in narodni poslanci se bodo zopet zbrali v beogradskem parlamentu. Ali je kaj upanja na plodonosno in za ljudstvo blagovito delovanje našega parlamenta?

Upanja je malo. Ko je bilo koncem meseca junija nagloma presekano zasedanje parlamenta, se je hotelo javnost potolažiti s tem, da bo ministrski predsednik Nikola Uzunović parlamentarne počitnice porabil za to, da poravnajo spore, ki so nastali med različnimi strujami v radikalni stranki, ter da tudi uredi svoje razmerje do Radičeve stranke. Parlamentarne počitnice se nagibajo h koncu, Uzunović pa ni izvršil ne prve ne druge naloge.

Uzunoviću se ni posrečilo poravnati razdora v radikalni stranki.

Razmere v radikalni stranki so bolj razrvane in razdrpane kakor kdaj poprej. Občinske volitve, ki so letos meseca avgusta bile v Srbiji, so odnose med poedinimi skupinami naravnost zastrupile. Pri občinskih volitvah v mestu Beogradu so se radikalni razcepili na dva dela: eden del je vodil notranji minister Maksimović, drugi del pa so tvorili zagrizeni pašičevci. Vsled te razcepljenosti so radikalni v Beogradu propadli in beogradska občina je prišla v roke Davidovičevih demokratov.

Posledica teh volitev je strašna jeza pašičevcev, ki zahtevajo glavo, t. j. ministrsko službo Maksimoviča. Pašičevci pritiskajo na vladinega predsednika Uzunoviča, naj čimprej iz vladine ladje izkarka Maksimoviča. Pričakovali so, da se bo to zgodilo že sredi septembra, ko je bil Uzunović pri kralju na Bledu. Toda Uzunović je z Bleda s seboj prinesel samo ukaz, s katerim kralj svojo vladarsko oblast odstopa vladi za dobo, dokler bo bival v inozemstvu. Kralj se je namreč radi lahke operacije s famillijo odpeljal v Pariz ter bo izostal kakšna dva tedna. O Maksimoviču pa Uzunović ni s seboj prinesel nobenega ukaza.

Med tem se je v državo tudi vrnil stari Pašič. Ta povratek je pomnožil Uzunovičeve težave, ker bodo pašičevci povečali svoje napore, da bi svojega starega voditelja zopet spravili na krmilo vlade ter temeljito obračunali z njegovimi nasprotniki v radikalni stranki. Tako bo Uzunović imel z radikalno stranko večje težave ob zopetni otvoritvi parlamenta, nego so bile one, ko je koncem junija zaprl vrata parlamenta.

Ravno tako malo je Uzunović rešil drugo svojo nalogo: razčiščenje razmerja do Radičeve stranke.

»Danes sem samo vojak, major Heyward«, je rekel general. »Vsi ti so moji otroci!«

Dunkan je bil dovolj slišal. Nemudoma je hitel v Munrovo stanovanje. Našel je sestri za potovanje pripravljene na pragu. Okrog njih je se gnetle jokajoče ženske, ki so v njih bližini iskale varstva.

Kora je bila blede, njen obraz je izražal skrb in strah, kljub temu pa se je krepko držala. Eliza pa je imela zatekle oči, ki so pričale, da je dolgo in bridko jokala. Obe sta z veseljem pozdravili Heywarda.

»Trdnjava je izgubljena«, je rekla Kora, »a upam, da je naša čast rešena.«

»Še nikdar ni sijala tako«, je odgovoril Heyward. »Sedaj pa je treba skrbeti za vašo varnost. Dolžnost in čast zahteva, da vaš oče in tudi jaz tak dan ostanemo pri četah. A kdo vaju bo čuval v tej zmešnjavi?«

»Ne potrebujeva varstva«, je odgovorila Kora. »Kdo bi si nama upal kaj zalega storiti?«

»Nikakor vaji ne morem pustiti samih! Pomislite, da Eliza ni odločna kot vi.«

»Morda imate prav. A glejte, tam prihaja vaš prijatelj!«

Heyward se je ozrl in ugledal Davida, ki se je bližal s psalmsko knjigo v roki. Pohitel mu je nasproti in mu izrazil svoje želje.

»Vaša skrb naj bo, da se damama ne zgodi kaka neprijetnost. Za spremstvo dobite nekaj služabnikov. Ako bi kak vojak sovražne armade ali kak Indijanec postal nesramen, sklicujte se na pogoje kapitulacije in jim zaprežite, da se obrnete naravnost na Montcalma — to bo dovolj.«

»Ako pa ne bo, potem mi pomaga ta sveta knjiga!« je navdušeno vzkliznil David. »Zadostovalo bo, ako jim s

3. oktobra ves brežiški in krški okraj v Brežice na shod dr. Korošca, ki bo ob 11. uri predpoldne na vrtu in dvorišču Narodnega doma v Brežicah!

Radič hoče vreči Nikiča in sam postati minister.

V Radičevi stranki se je razvel hud boj zoper politiko Stjepana Radiča, kateremu se očita, da dela rodbinsko politiko, t. j. politiko za svojo famillijo. Na čelu Radičevih nasprotnikov stoji nekdanji vneti pristaš Radičev minister za šume in rudnike dr. Nikič. Ker je Radič dr. Nikiča izključil iz stranke, se Nikič trudi, da organizira na Hrvatskem lastno stranko, pri čemer ima po poročilih, ki prihajajo v javnost, dosti uspeha. Radič zahteva od ministrskega predsednika Uzunoviča, da odpusti ministra dr. Nikiča, ter svojo zahtevo podpira z različnimi grožnjami. Radikali pa se Radičevih groženj manj bojijo kot lanskega snega. Zato so tudi mirno preslišali najnovejšo zahtevo Radiča, da mora biti takoj sprejet med ministre ter postati minister za socialno politiko. Da bi to zahtevo radikalni tem bolj slišali, jo je Radič izjavil sredi meseca septembra v Ženevi, kjer je bival kot odposlanec sedanje vlade na zasedanju Društva narodov. Časnikarji so to Radičovo zahtevo raznesli po vsem svetu, v Beogradu pa se radikalni za Radičovo zahtevo, da mora zopet postati minister, niti zmenili niso.

To so uspehi breznačajne in sebične Radičeve politike za Radiča samega.

Bosanski muslimani na srbski strani.

Še žalostnejši in usodnejši so nasledki Radičeve nesrečne politike za hrvatski narod in hrvatsko narodno politiko. V tem oziru je treba posebno zabeležiti dogodek, ki se je dogodil 11. septembra To je namreč združenje kluba muslimanskih poslancev iz Bosne s klubom Davidovičevih demokratov.

Doslej so bosansko-hercegovski muslimani tvorili v beogradskem parlamentu svoj lasten poslaniški klub. Ti poslanci so bili izvoljeni na avtonomističnem programu ter so po veliki večini bili hrvatskega mišljenja. Stali so torej na enem delu hrvatske narodne fronte proti velesrbskemu centralizmu. V zahvalo za to, da so ti muslimanski poslanci branili hrvatske politične ideale, jih je Radič strastno in hudobno napadal. Naravnost jih je naganjal med Srbe, ko je od njih zahteval, da ne smejo več tvoriti svoje lastne muslimanske stranke, marveč se morajo odločiti ali za Srbe ali za Hrvate. Muslimani so nekaj časa poslušali to pridigo, katere se je Radič naučil od srbskih politikov, zlasti od radikalov, ter jo vedno premeleval. Nekaj časa so mirno poslušali, ko pa jim je minila potrpežljivost, so se pridružili ne Hrvatom, ampak Srbom. Združili so se z demokratsko stranko, ki je po svojem bistvu srbska. Pri tej združitvi pa so si s pismeno pogodbo pridržali pravico, da se bodo vnaprej borili za izvedenje širokih samouprav. Za avtonomistično fronto torej muslimanski poslanci niso izgubljeni, samo jih je Radič s svojo grdobno in hudobno politiko odgnal proč od Hrvatov.

Vlada nesposobna za rešitev gospodarske krize.

Takšen je torej položaj pred zopetno otvoritvijo našega parlamenta: poslabšan za Radiča, kakor tudi za Uzunoviča. Uzunovičeva vlada je pravzaprav vedno bila v krizi ter je padala iz enega pretresljajva v drugega. Vsled notranjega nesporazuma in vedno se ponavljajočih sporov je nesposobna za rešitev one naloge, ki mora v sedanjem času biti vsaki vladi prva in najvažnejša; za omiljenje gospodarske krize. Gospodarsko stanje ljudstva se slabša od dne

potrebni poudarkom iz nje zapojem: Zakaj besné pogani . . .

»Je že prav!« je nepotrpežljivo rekel Heyward. »Čas je, da se ločimo.«

Poslovil se je s pomirjevalnimi besedami od deklic ter naglo odšel na svoje mesto, kajti angleška kolona se je že pričela gibati. Sestri sta že videli bele uniforme francoskih grenadirjev, ki so zasedali trdnjavske izhode.

Ker so bili vsi vozovi potrebni za ranjence in bolnike, sta se deklici rajši odločili, da pojedeta peš.

Počasi se je pomikala žalostna množica mimo francoskih čet proti gozdu, ki je bil na kraju zaseden z divjaki. Nekateri so se že približali sprevedu, a so bili še mirni in tihi.

Začetek sprevedu s Heywardom na čelu je bil že izginil med drevjem, ko je Korino pozornost vzbudil trop zaostalih, med katerimi je bil slišati hrup hudega prepira. Nekaj divjakov se je bilo lotilo nekoga in mu hotelo iztrgati raznih svežnjev, ki jih je nosil. Ker pa se ni hotel ločiti od dragocenih stvari, so se sprijeli.

Naenkrat se je pokazalo več sto divjakov, kakor bi jih bil kdo pričaral iz tal. Takoj nato je videla Kora, kako je Magva stopil med svoje rojake in jim nekaj govoril z nevarno gostobesednostjo. Ženske in otroci so se ustavili ter se gnetli in stiskali kakor čreda preplašenih ovc. A Indijancevi lakomnosti je bilo že zadoščeno, spreved se je zopet pričel pomikati.

Divjaki so se bili umaknili in so očitno sklenili, da ne bodo nadlegovali nasprotnikov. Ko pa je oddelek žensk šel tik mimo njih, je nekoga Huronca zabol v oči lepo pisan šal. Planil je naprej in ga hotel vzeti. Prestrašena si je žena šal ovila še trdneje in ogrnila z njim svojega dojenčka. Kora je to opazila in je pravkar ženi hotela za-

do dne. Vsi sloji ljudstva propadajo, vsi stanovi so na poti gospodarske pogube. Kaj pa dela vlada, da zadrži gospodarski propad ter vsaj omili gospodarsko krizo? Predložila je nov davčni zakon, kojega določbe bodo davke v prečanskih krajih, zlasti v Sloveniji, povečale. Drugega pa ni ničesar storila za ozdravljenje gospodarskih ran, na katerih bolega ljudstvo in vsi njegovi sloji.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Kralj je odšel na Francosko. Z Bleda, kjer se je mudila kraljeva rodbina preko poletja, je pretekli teden odšel kralj Aleksander s kraljico Marijo v Pariz. Njegov odhod na Francosko, pravijo, nima nobenega političnega ozadja.

Pašič je prišel s Francoskega domov. Po daljši odsotnosti se je povrnil Pašič s Francoskega domov in je začasno ostal še v Dalmaciji. V Beograd se vrne tik pred sklicanjem narodne skupščine. Dasi je želel, naj ne pride nihče k njemu, je vendar sprejel Trifkoviča, zvestega svojega pristaša, ter mu je dal navodila, kako bi naj Pašičeva skupina prišla zopet do nekdanje moči. Trifkovič je po povratku od Pašiča v Beograd takoj sklical svoje zaupnike na posvetovanje.

Kdo bo zmagal? Trenutno je naš političen položaj v znamenju skrite borbe za vlado med radikali samimi. Na eni strani je Pašič s svojimi, na drugi Uzunović. Uzunović sam ni tako vpliven, da bi se mogel obdržati na vladi proti Pašiču. Njega drži močna roka morda ravno zato, da se Pašič ne povrne na vlado. Kot Pašičev repek je Pribeževića in Žerjavova skupina, katera si želi zopet nek lajne PP čase nazaj. Na Uzunovičevi strani je začasno še Radič. Tako mu je zvest, da ga podpira kljub temu, da mu Uzunović na vseh koncih in krajih kljubuje. Kakor tehtnica, tako izgleda ves položaj, giblje sem in tje, vsaki dan drugačnega poročila. Ko bo v začetku oktobra sklicana skupščina, bo padla tudi odločitev.

Bo kdaj kaj bolje v drž. političnem življenju — tako se vsak državljan nehote vprašuje, ko vidi to medsebojno borbo za krmilo države. Gotovo je, da v naši državi preživljamo zdaj še nekake začetne težave. Sedanji vodilni srbski politiki so še vedno v tistem ozkosrčnem razpoloženju, ko so videli svojo državo le do Donave, nas preko pa ne. Dasi toliko govorijo, da so nas Srbi osvobodili, je vendar istina, da se ravno srbski krogi še danes premalo zavedajo, da smo tudi Slovenci in Hrvati kot enakopravni državljani prostovoljno se združili v enotno državo, za katero enako, če že ne več, žrtvujemo. Sedanji srbski radikal ni krogi pa bodo prav kmalu zgubili svoj političen vpliv in do moči bodo prišli ljudje in stranke, ki bodo delile pravico vsakemu brez ozira na narodnost in vero, vsakemu, ki je dober in zvest državljan naše države. Notranji boji med srbskimi strankami in v srbskih strankah kažejo, da gre položaj na bolje.

Narodna skupščina je sklicana na 4. oktobra na izredno zasedanje. Po ustavi določeno redno zasedanje se začne dne 20. oktobra. Narodna skupščina bi imela toliko dela, a kakor je videti, ni ničesar pripravljenega, ker so vsi ministri in vodilni krogi zapleteni v vse mogoča zakulisna spletkarjenja.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Prijateljska zveza med našo in poljsko državo. Preteklo soboto sta naš zunanji minister dr. Ninčič in poljski zunanji minister Zaleski podpisala dogovor prijateljskih odnosov med našo in poljsko državo. Pogodba velja tri leta. Obe državi se obvezujeta, da se bosta posvetovali o skupnih političnih vprašanjih doma in v mednarodnem položaju.

Italija na predvečer krvavih dni. V Italiji imajo glavno besedo fašisti. Ti imajo večjo oblast kot pa država sama. Pretekli teden so se postavile čete fašistov proti redni vojski. V Trstu so se prav pošteno spoprijeli. Nad mestom je bilo nekaj dni obsedno stanje. V Zgornji Italiji je prišlo do takih nemirov in izgrediv posebnost še kot demonstracije proti Franciji, da je francoska vlada poslala vojaštvo na svojo državno mejo. Na francoske zastopnike so se izvršili napadi. To pa vse zavoljo tega, ker je tisti, ki je izvr-

klicati, naj prepusti šal divjaku, da ne bo razdražen. Ta hip pa je Huronec izpustil ruto in materi iztrgal kričeče dete. Sedaj pa je žena vse, kar je imela kaj vrednega na sebi, prepustila grabežljivemu divjaku ter se kot divja zagnala na Indijanca, da reši dete. Ta pa je dete, držeč ga za nogo, vihtel nad glavo.

»Tu imate, vse vzemite!« je kričala obupana žena ter si obleko trgala z života. »Samo otroka mi dajte nazaj!«

A borne cunje niso bile vseh divjaku. Videč, da se je bil rute polastil že nekdo drugi, je z otrokom udaril ob skalo in njega trepetajoče ostanke materi vrgel pred noge. Pogled na krvavi životek pa ga je še bolj razdružil. Potegnil je tomahavk izza pasa in nesrečni materi preklal glavo, da je mrtva padla preko otroka.

Ta nevarni hip je Magva roko položil na usta in kričnil grozopolni indijanski bojni krik. Odgovorilo mu je za glušno tuljenje več kot dveh tisočev Indijancev, ki so na to znamenje planili iz gozda. Nočemo natančneje popisovati groznih prizorov, ki so se sedaj vrstili drug za drugim. Povsod je kosila smrt neusmiljeno, grozopolno. Vsak upor je le še podžgal besnenje divjih morilcev. V potokih je tekla kri po ravnini.

Kar je bilo še ostalo v bližini izvežbanih vojakov, so se vsi skupaj strnili v sklenjene vrste, a niso mogli dosti opraviti z nenabitimi puškami.

Sestri sta bili v tem groznem klanju brez pomoči. Od vseh strani se je slišalo samo vpitje, stokanje in preklicanje. Naenkrat so Elizi odrekle zadnje moči. Nezavestna se je zgrudila, Kora pa je padla poleg nje in jo tesno objela v smrtne strahu. David je stal poleg njih in z grozo strmel vanji ne vedoč, kaj bi počel. Naenkrat pa se je njegova visoka postava vzravnala, v svetem navdušenju so mu vzplamtele oči.